

A KISISKOLÁK SZÖVETSÉGÉNEK HÍRLEVELE 1994/95 TÉL

Az esztendő vége felé közeledvén úgy gondoljuk, nem árt számba venni eredményeinket és gondjainkat, lehetőségeinket és reményeinket. A vezetőség beszámolóí helyett – a teljesség igénye nélkül – álljanak itt kollégáink beszámolóí, „szóljának meg” a „végek” tanítói, kisteleplülések polgármesterei, a kisiskolákért tenni akaró újságírók és szakemberek.

A hozzáértés és az aggodalom kongresszusa

A Magyar Pedagógiai Társaság és a Pro Educatione Gentis Hungariae Alapítvány közreműködésével az OKKER Oktatási Iroda kiadványaként hamarosan megjelenik A nevelésügy távlati fejlesztéséről címen a VI. Nevelésügyi Kongresszus összefoglaló gyűjteménye. A régen várt kiadvány a legfontosabb előadások, referátumok, hozzászólások közreadásával mutatja be az 1993 nyarán tartott kongresszus eseményeit.

Az ország pedagógusait megmozgató eseményen a Kisiskolák Szövetsége is képviseltette magát. Az alábbiakban tagjaink és segítőkink beszámolóiból, a kongresszus munkálatait bemutató írásokból válogattunk:

„Kozma Tamás, az Oktatáskutató Intézet főigazgatója a kongresszus szekcióvezetője beszámolójában fontosnak tartotta jelezni: a közoktatás távlati terveinek megfogalmazásakor, a XXI. század kihívásaira figyelve nem szabad megkerülni a „vidéki Magyarország” problémáit. Több előadó – Gáspó Ferenc egyetemi tanár kezdte a sort – igen fontosnak tartotta hangsúlyozni: a társadalom szélsőséges tagozódási viszonyai közepette az iskola nem szolgálhatja ezt a végzetes szakadást: az esélyegyenlőtlenségek szélsőségeinek fékezésében igenis van, lehet az iskolának lehetősége.

A fejlődés, a változás jelei meglehetősen kétértelműek: az iskolaszervezet úgy mond „spontán” átalakulása nem egyszerűen az általános középfokú iskolázás iránti igényt jelzi, ott bizony a kiváltságokat vágyó, különleges pedagógiai bánásmódot igénylő társadalmi elit mentenél gyermekeiket jobb iskolába, ezt „ideologizálja” aztán a nyolcosztályos gimnázium legendáival. Ám tegye, ha mindenáron akarja! – ez volt a kongresszusi vitán megszólalók többségi álláspontja, de hozzátéve azonnal azt is: ne mások rovására! Ne váljon a 9–10. osztály – bizonytalan képzési céljaival, zsákutca mivoltával, a feladatra képzetlen (bármily jóindulatú, gyermekekhez és nem rosszul motivált serdülőkhez szokott) pedagógusaival – a „maradék” iskolájává!

Hogy a kongresszus 600 résztvevője osztotta ezt a gondolatot, abban bizonyára része volt a Kisiskolák Szövetsége kicsiny, de markáns delegációja aktivitásának is, mely tántoríthatatlanul képviselte szakmai érvekkel a kisiskolák érdekeit – aggódva egy újrakörzetesítés következményei miatt.

A kongresszus résztvevői más fontos viták részesei is lehettek, elgondolkodhattak a műveltség jelentésének változásairól, szólhattak az új típusú pedagógus szerepeiről, szót válthattak a neveléstudományról, az önkormányzatok és intézmé-

nyek kapcsolatáról, a másság elismeréséről, a toleranciáról, a nevelés körülményeinek változásairól.

A kongresszus – nem feledkezve meg a napi gondokról, mégis felemelkedve onnan – eszmét cserélt a nevelésügy nagy horderejű kérdéseiről, türelemmel figyelve az eltérő nézetekre, csiszolva szakmánk gondolkodásmódját. Ajánlásai nyilvánosságra kerülve bizonyára jó alkalmat adnak tantestületi beszélgetésekre. A kisiskolákban is.” (T. L. írása az Iskolakultúrában jelent meg.)

Vincze Dezső kollégánk „sajátos szemüvegen át”, kisiskolai igazgatóként így vélekedik: „Az iskola nem »sziget«, a társadalom igényeire válaszolni kell. Az embernevelés a legfontosabb nemzeti érdek. Nem csupán a szakismeretnek, hanem a nevelési feladatoknak is legyen a pedagógus a szakértője. Hiteles példát csak hiteles emberek nyújthatnak. A nevelés nem elsősorban épület, felszereltség kérdése, a pedagógus személye a meghatározó.

Ki tartsa el az iskolát? – az, aki jobban gondoskodik róla. Az iskola nem lehet túlpolitizált, a hatalmi, politikai változások foglya. Mindebből következik a helyi vagy központi irányítás »hangsúlyproblémája«.

A kisiskolákat érintő problémák közül néhány fontosabb: kistalvokban nem vagy csak nehezen szervezhető meg több olyan szolgáltatás, mely a városi iskoláknak nem okoz gondot. Az iskolaváltoztatási lehetőségek által megfogyatkozó, egyébként is kis létszámú iskola színvonalában nemcsak jelentősen sekélyesedhet, hanem fenntartása, még a mai rendszerben is, megkérdőjelezhető. A kisiskolák csökkenő színvonalának további oka lehet az elhivatott, jó felkészültségű nevelők egyre nagyobb hiánya.

Véleményem szerint a gondok, problémák súlya ott gyarapszik leggyorsabban, ahol megalapozatlan, átgondolatlan volt az iskola visszaállítása. Ahol főleg politikai színezete, »választási összefüggése« volt a kistalvú közös akaratanak.

A probléma azonban nem a kivételeké, az egyedi eseteké, hanem a *kisiskoláké*. A múltban, függetlenül az eredményektől, elhibázott »koncepció« következtében a körzetesítés áldozatai lettek a kisiskolák és elhivatott, áldozatkész nevelők. A rendszerváltás után újraeledtek a kicsiny falvak iskolái. Mintha a berendezésű lámpákat fürge kezek kifényesítenék, hogy bevilágíthassák a fűvel benőtt utakat, melyeken nemcsak az »idegenbe« ingázó gyerekek találhatnak haza...

A hazáját szerető hazájába vágyik, ott szeretne boldogulni...

A hazaszeretet legvalóságosabb kötőeleme a szülőföldhöz való ragaszkodás. Minél tovább, minél teljesebb énünkkel kötődünk hozzá, annál kevésbé vagyunk elszakíthatók, annál inkább keressük maradandó helyünket, cselekvő, alkotó tevékenységünk kibontakoztatását, ami alapvető, jövőt formáló érdek.

A kisiskolák megtartó ereje? A fentebb vázoltak szerint egyértelmű válasz nem fogalmazható meg. Fennmaradásuk útját azonban keresnünk kell!

Lesz-e megfelelő szakmai felkészültségű, elhivatott nevelő kisiskoláinknál? Lesz-e annyi törekvés az eredményesen dolgozó, „kieső” kistalvokban küszködő nevelők megbecsülésére, megtartására, mint az iskolák visszaállítására? Kapnak-e a kisiskolák nagyobb állami támogatást?

Sorolhatnám a kérdőjeles mondatokat, melyeket a fájó és aggódo érzések fakasztanak bennem. Akkor is, ha pályafutásom utolsó évében vagyok!

Ha kissé borúsna tűnnek a gondolataim, a lényegen nem változtat, az én gondolataim. Csaknem négy évtizede dolgozom részben osztott iskolánál. Két körzetesítést már átvészeltem... A küzdelem, az eredményeim acélozták erőm, készítettek a kisiskolák fennmaradásáért küzdő »néptanítóvá«.

Ami derűs gondolatokat is ébreszt, szintén saját tapasztalatomból ered. Például ebben az évben öt tanítványom indult magyar nyelv és irodalomból megyei képességfejlesztő versenyen, s ketten közülük ötödik, illetve hatodik helyet szereztek. Mindezt csupán azért említtem, mert amíg így bizonyítunk, fennmaradásunkat nem fenyegeti veszély.

Kérem kedves társaimat, hogy a problémakörrel kapcsolatos gondolataikat, a gyakorlatból fakadó problémáikat gyűjtsék össze, hogy a legközelebbi közgyűlésünkön mindannyiunk számára hasznosítható válaszokat tudjunk adni a kisiskolák jelenét, jövőjét érintő kérdésekre.”

Vincze Dezső kollégánk, vezetőségi társunk azóta nyugdíjba vonult. A Hírlevél nyilvánossága által, közösségünk nevében, a társak nevében is boldog, kiegyensúlyozott, tevékeny pihenést kívánunk. Mindemellett változatlanul számítunk rá a kisiskolákért kezdeményezett akciókban.

Iskolát avattak...

Az 540 főt számláló Zala megyei kis faluban, Szentgyörgyvölgyön 1994. szeptember 24-én ünnepelt a falu egész lakossága, apraja-nagyja.

Örültek, hogy sikerült visszaállítani a 8 osztályos általános iskolát, melyet az 1972-es körzetesítési politika miatt veszítettek el. Három évvel ezelőtt, az új önkormányzat megválasztásának időszakában ébredt fel a remény a közigazgatásilag önállóodott község lakosságában, hogy saját iskolája lehet.

A körzetesítés után is működött itt – csak alsó tagozatból álló – iskola 1–3. és 2–4. összevonású osztályokkal egy szükségépületben. A felső tagozatosok naponta utaztak a 10 km-re fekvő központi iskolába Csesztregre.

A jövőben bízó, arra építő gondolkodás vezérelte az önkormányzatot és a falu lakosságát, amikor a gyermekeik nevelését-oktatását helyben szolgáló iskola bővítése, visszaállítása mellett döntöttek. Ők jól tudták, hogy a falu iskolája több, mint egy épület, több, mint egy intézmény. Egy kulturális és közösségi színtér a település számára.

Tudták azt is, hogy millió helye lenne a pénznek – jó út, járda, szociális gondok stb. –, mégis így döntöttek.

Mert azt is érzik, milyen fontos gyermekeik megkímélése a napi utazástól, biztonságérzetük fenntartása azáltal, hogy nem kerülnek idegen környezetbe kiskoruktól. Saját falujukban nevelkednek, itt sajátítják el annak értékrendjét, élik meg szokásrendszerét, lesznek tagjai a közösségnek.

Nevelni csak a szeretet légkörében, a kis közösségekben, a személyes kapcsolatokon keresztül lehet. A mi feladatunk, hogy megtartó gyökérként éltesünk a kisiskolát, a falu megmaradása és felemelkedése érdekében.

(Részlet az Üzenő 1994/95. 2. számában megjelent Iskolát avattunk... című cikkből)

Összevont Osztályban Tanítók Egyesülete

A Közösségfejlesztők Egyesülete védőszárnyai alatt, a Kisiskolák Szövetsége közreműködésével újabb erőforrás teremtődött a kisiskolákért, a kistelepülések tanítóért. Ez a szervezet az „ÖTATE”, azaz az Összevont Osztályban Tanítók Egyesülete. A szervezés, szerveződés részeként kollégáink megfogalmazták érzéseiket,

hitvallásukat, mindennapjaikat érintő gondjaikat, a lehetséges megoldásokat. Az írások a PAROLA 1994. 1. számában jelentek meg, ezekből válogattunk most.

Szegvári Józsefné Kisgyalán 1-4. összevonásban dolgozik, mindössze 8 tanulóval, s így vélekedik: „Mivel van már némi gyakorlatom, azért sikerül – úgy érzem – teljesíteni (az elsősorban a gyerekekkel, de magammal szemben is állított) követelményeket. Gyakran tanítok párhuzamosan, s a differenciálás, felzárkóztatás, a tantárgyak közötti integráció, egy témakör alaposabb, jobb megismertetése – mind-mind az összevonásban rejlő lehetőségek, melyeket feltétlenül meg kell látnunk, ki kell használnunk. Persze ez minden esetben nem sikerülhet. A készségtárgyak tanításával (pl. testnevelés) már több gondom van, egyrészt alacsony az óraszám, itt az önálló órákat sem sikerül igazán hatékonyvá tennem, s az előbb zárójelben megjegyzett testnevelés legnagyobb akadálya: nincs tornaterem, tehát marad az osztályterem, ami raktár, szertár stb. szerepet is betölt, mivel ez az egyetlen helyiség.

Minden probléma ellenére a gyerekek 92/93-as év végi eredményei az átlagosnál magasabbak voltak – ez igazán jóleső érzés, s persze az is, hogy a felső osztályba kerülők rendszeren állják a sarat. Úgy érzem, az ilyen kis csoportok igazán alkalmasak a nevelési gondok megoldására is.

Vagyis mind a gyerekek, mind a szülők, mind a falu, s természetesen én is, fontosnak, a falu életelemének tartjuk az iskolát. Az önkormányzat mégis gazdaszkodik ahhoz, hogy csak a 4. osztály maradásáért hajlandó fenntartani az iskolát, holott az elkövetkezendő években, 3. összevonás esetén sem csökkenne jobban a létszám. Dönteni nem tudnak vagy nem akarnak, mindenesetre halogatóják, s – egyik képviselő szerint népszavazásra gondolnak ez ügyben – technikai lebonyolítását úgy képzelik, hogy végigjárják a falut! – tudtommal ez nem szabályos!

Rendkívül örülök, hogy idős és fiatal emberek egyaránt egyértelműen az iskola mellé állnak. Talán van remény. A kulturális rendezvények szervezése is kizárólag ránk hárul, s ezt ők is látják.

Az összevont osztályokban tanítók tankönyvvel, segédanyaggal való ellátását – mely erre vonatkozóan speciális – szükségesnek tartom, s biztos vagyok benne, hogy az összegyűjtött anyagok, tapasztalatok ésszerű rendezésével egy közülünk választott csoport képes lenne ezzel megbirkózni. Ám ehhez feltétlenül szükséges, hogy legyünk, hogy számunk ne csökkenjen az országban.

Koronczai Józsefné (Fonó) írásában a kisiskolák szervezése és működése ma című kötetből idéz, s összehasonlítja az osztatlan iskolákra vonatkozó statisztikai adatokat:

Megye	87/88.	91/92.	Megye	87/88.	91/92.
Baranya	33	37	Nógrád	27	29
Bács-Kiskun	45	34	Pest	27	22
Békés	4	2	Somogy	56	51
Borsod-Abaúj-Zemplén	78	72	Szabolcs-Szatmár-Bereg	32	26
Csongrád	21	19	Jász-Nagykun-Szolnok	5	5
Fejér	8	8	Tolna	16	16
Győr-Moson-Sopron	24	25	Vas	20	25
Hajdú-Bihar	11	11	Veszprém	14	13
Heves	30	22	Zala	19	15
Komárom-Esztergom	8	6	Összesen	478	438

Az adatok és tendenciák összehasonlítása után az iskola megszüntetése mellett szóló érvekre és javaslataira tér át: „Két érvet hallottam eddig, hogy miért kell megszüntetni az összevont iskolákat:

– elavult, korszerűtlen, nem kapnak annyi lehetőséget a gyerekek, mint nagyobb iskolában tanuló társaik;

– kihasználtsága gazdaságilag nem megfelelő, sokba kerül, nincs pénz.

Nem szeretnék abba a hibába esni, hogy érintett lévén érzelmi vagy erkölcsi magyarázatot próbáljak keresni és olyanokkal elfogadtatni vagy megértetni helyzetünket, akik nem pedagógusok. Úgy gondolom, hogy a tények elől nehezebb elfutni. Tehát akik legnagyobb hanggal akarják az 1. kifogást bizonyítani, azoknak kár olyan magyarázatot adni, hogy a közösségfejlesztő munka itt a leghatékonyabb. Azt kell megkérdezni tőlük, hogy hallottak-e a reformpedagógiai törekvésekről, az újonnan induló kísérleti és magániskolákról, melyekben pont ilyen »elavult« módon és direkt szerveznek heterogén korcsoportú tanulóközösségeket. Esetenként fel tudom ajánlani a mérési lehetőségeket. Hét év tapasztalata azt bizonyítja, hogy ha előfordul is első vagy második osztályban az osztottban jobb eredmény, a negyedik év végére már mindig az én tanulóim győznek. Az okokat ti is tudjátok: nem a gyerek az okosabb, nem is én, hanem a négy év kiszolgálás nélkül, az önállóbb tanulás, az évfolyamonkénti pár gyerek, akik egy napra sem tudnak elbújni, az ismeretek állandó »áthallása« fel és le stb.

A 2. érv nehezebb ügy, mert két eset van: vagy valós, de meg lehet oldani, vagy valós és nem lehet (vagy nem akarják) megoldani. A »meg lehet oldani«-n valami olyat képzelek el, hogy megnyitom az iskolát. Elvégre úgyis kisebb, mint a nagy MŰV. HÁZ. Tartásuk itt a falusi nyelvkurzust, énekkart, KRESZ-tanfolyamot, egyebeket. Ezért lehet némi tiszteletdíjat kérni, de nem az a fontos. Lehet az annyi is, hogy fedezze a világítás és a fűtés költségeit. Ám lássák az emberek, hogy ezt nem lehet becsukni, mint egy boltot, mert itt annyi minden van. (Ehhez megfelelő ember, tanító, szervező, partner polgármester kell.) A »valós/vagy nem akarják megoldani«-n ennek az ellenkezőjét értem, amikor csak ülünk és nézünk. A legutolsót, hogy ugyanis »nem lehet« csak egyetlen esetben tudom elképzelni, akkor, ha elfognak a gyerekek. Ez ellen nem találtam fel semmit, ha csak azt nem, amit írtam, olvastam, hogy minden tisztelem Füzérradvány lakosaié, akik négy kisgyerekért áldoznak annyit, mint más falu tízért sem.”

Képzés

A Kecskeméti Tanítóképző Főiskolán 1994 áprilisában kisiskolai munkára felkészítő kurzus indulhatott „A kicsi szép, de jobb, ha hatékony is” címmel. A hallgatók megismerkedhettek az összevont osztályú tanulócsoporthelyzetével, a differenciálás, a párhuzamos óravezetés alapjaival, az összevont osztályokban nélkülözhetetlenül fontos tanulászervezés és tanulásirányítás praktikumaival.

Emlékeztető a Kisiskolák Szövetsége júniusi továbbképzéséről

Tudomásul véve a szervezés kudarcait és nehézségeit, a meghirdetett ár magas voltát, a Szövetség vezetői úgy döntöttek, hogy a háromnapos nagyszabású és fontosnak szánt csillebérci képzés-táborozás helyett egynapos – ingyenes – találkózót ajánlanak az érdeklődőknek az Országos Köznevelési Intézet fővárosi székházában, együttműködve az Összevont Osztályban Tanítók Egyesületével.

A bevezető előadásban *Trencsényi László* (munkahelye az Országos Közoktatási Intézet Iskolafejlesztési Központja, intézményi vezetőségi tagja a Kisiskolák Szövetségének) arról szól, hogy „kisiskola az, ahol az iskolában tanító tanárok és tanulók kivétel nélkül valamennyien név szerint ismerik egymást”.

Négy fontos megkülönböztető jegye van a magyarországi kisiskoláknak: a kis tanulólétszám, vegyes életkorú tanulócsoporthoz, a helyi társadalomba, ennek kulturális folyamataiba ágyazottság intenzitása, nemkülönben szegényes infrastruktúra.

Nos, amíg az első három jellemzője modern (!) értékhordozóvá avatja, addig a negyedik jellemző hiányai fenyegető hiányok, romantikával nem lehet eltakarni, hogy korszerű technika, „szoftverellátás” szükségeltetik ahhoz, hogy az első három jellemzőben rejlő erény valóban erényként érvényesüljön, s kompenzálható legyen mindaz, ami hiány. Az első három jellemző egyébként – mutatta ki az előadás – külön-külön jelen van a nagy, nemzetközi alternatív pedagógiai forradalmak eszmérendszerében, akár az individuális hatoló személyközpontúság, mint a differenciális pedagógia optimumát, akár az életközösséget hirdető, osztályrendszertől eltérő oktatást felcserélő módszereket (Jena Plan, Montessori stb.) tekintjük, akár a Community School, Open Education vagy éppen a projectmódszer terjedésére figyelünk. E körben esett szó a kisiskolai munka szempontjából is fontos gyermek-szervezeti mozgalmi életéről. Ezek közül néhánynak a tevékenységével megismerkedhettünk: 4H, Örökség, Zöld Szív, úttörők, települési gyermekönkormányzatok; ez a felsorolás nem jelenti azt, hogy a többi, pl. a cserkészek, akár egyházi segítséggel vagy az Ifjú Sasok fontos nemzetközi kapcsolataikkal ne lennének fontosak. Beszéltünk még közösségfejlesztésről, forrásközpontokról, ÁMK-ról, települési ünnepekről, de hétköznapokról, helyi újságokról is.

Ezt követően *Oppelt Katalin* bemutatta az összevont tanulócsoporthoz alkalmaszható óraterveket. S bár kormányzati interregnum lévén a kisiskolák körüli oktatáspolitikai mozgásokat csak becsülni tudtuk, élénk vita alakult ki a kisiskolai oktatást érintő, a választási programokban is sokat bírált törvények körül, nemkülönben a helyi hatalmakkal alakuló nem ellentmondás nélküli viszonyról s nem utolsósorban a kisiskolák (s fenntartóik) tartós szegénységéről, kiszolgáltatottságáról.

Végezetül a továbbképzések szükségességéről és gondjairól esett szó. Valamennyien úgy véltük, hogy már csak személyes kapcsolataink erősítő hatása miatt is szükség van rendszeres találkozásokra. Meg kell keresni a módját, hogy egy továbbképzés árát ki tudja fizetni a kisiskolai tanító (pályázatok stb.). Végig kell gondolni azt is, hogy miképp lehetne elérni: aki jelentkezett, arra számítani is lehessen.

A Kisiskolák Szövetsége szervezetének aktivizálásáról, rendszeres Hírlevél közreadásáról is szó esett az egyre kötetlenebbé váló beszélgetésen.

Fejér megyei kisiskolák

Fejér megye kisiskolái körében élénk szervezeti élet indult meg. Vereben, majd Velencén gyűltek össze szakmai, illetve oktatáspolitikai képzésre, önképzésre. A programok szerves része az intézménylátogatás, a közvetlen tapasztalatcsere.

Tolnai alapítvány

Az emlékezetes pörbölyi tragédia után Tolna megye intézményei létrehozták a Tolna megyei kisiskolásokért alapítványt. Az alapítvány a kisiskolák tanulóinak

feltételeit kívánja javítani. A kuratóriumban egy helyet kapott a Kisiskolák Szövetsége is.

Falufeljesztők

A Falufeljesztési Társaság az iskolagondnoki intézmény erősítésével kíván segítséget nyújtani a kisiskoláknak. *Kemény Bertalan* irányításával folynak a munkálatok.

Hátrányos helyzetű települések

Jeney Lajos építész irányításával a TTI-Eurovia közintézmény-fejlesztési programot hajt végre. A program középpontjában a hátrányos helyzetű települések állnak. Az ország hátrányos körzeteiben ésszerű és korszerű építészeti megoldások terveivel kívánnak segíteni e településeknek, melyek sok kisiskolának otthonai is. Elkészült a program zárótanulmánya.

Ságújfalui öröm

Ságújfalun új épületszárnyat avattak. A Nógrád megyei település a kisiskola-mozgalom egyik bázisa.

Sátorhelyi búcsú

Az önkormányzat feloszlatta Sátorhelyen az Általános Művelődési Központot. A sátorhelyi ÁMK elsősorban otthonos, a Freinet-pedagógiát is alkalmazó óvodaiskolai innovációjáról volt nevezetes. *Sárvári Lászlóné* szomorúan búcsúzott el az ÁMK-mozgalom szakmai közösségétől Baján az innovatív ÁMK-k országos találkozásán.

Miskolci képzés

Az összevont tanulócsoportokban tanítók számára december 16-án Miskolcon szerveznek továbbképzést.

Takácsi változások

A Takácsi Alkotókör aktivistái nagy buzgalommal készülnek a helyhatósági választásokra. Szeretnék megismételni legutóbbi választási eredményeiket. Új fejlemény az is, hogy az igazgatói pályázatot *Németh István*, egykori mezőlaki ÁMK-igazgató nyerte el, aki a település „művelődési ágazatának” egységes szellemiségét kívánja megteremteni, s a település közvélemény-formáló erőinek s az iskola pedagógusainak – éppen az iskolarehabilitáció kapcsán kiéleződött konfliktusában szeretne eredményes feloldást elérni.

Regionális tanácskozás Békéscsabán

Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megyék pedagógusai és polgármesterei számára a kistépülések és az alapfokú oktatás helyzetéről Békéscsabán, a megyeházán tanácskozást tartott a Békés Megyei Pedagógiai Intézet, a Kisiskolákért Alapítvány és a Kisiskolák Szövetsége.

A tanácskozás részeként a délelőtti órákban *Szöllösi Istvánné* országgyűlési képviselő „A kisiskolák érdekvédelme” című előadását nagy érdeklődés övezte. A képviselő asszony kiemelte: az elmúlt négy hónapban az oktatási intézmények

differenciált finanszírozási módját a kormány nem indította el, helyette modernizációs programba kezdett.

Mint hallottuk: ma napok több kistélepülésen az önkormányzatok azért zárják be az iskolát, hogy papíron tetszetős döntést hozzanak, holott így munkanélkülieket termelnek, s ráadásul a pedagógussal a legbiztosabb adófizetőtől is megválnak.

Sokan azt hangoztatják: kevés a gyerek, ezért kell megszüntetni a pedagógusi állást. Ám, ha a gyerek kevesebb, nem kevesebb-e a lakosság is? Márpedig az önkormányzati dolgozók száma ezzel párhuzamosan nem csökken.

A gyerekcsökkenés mértéke azonban mindig attól függ, hogy mihez viszonyítjuk; például az utolsó nagy demográfiai hullám idején születtek többsége ma főiskolára jár. Néhány év múlva az ő gyerekeik igénylik ezeket a ma is létező oktatási intézményeket. Ha megszűnnek, akkor mi lesz, talán ceruzával újrarájzoljuk őket? – kérdezte az előadó.

A statisztikák szerint az utóbbi években 1,5 százalékkal csökkent a gyerekek száma, a pedagógusoké pedig 0,7 százalékkal nőtt. S ha a miniszterelnök erről mást tud, az nem ő, hanem az informátorai hibája. *Szóllósi Istvánné* hangsúlyozta: meg kell találni azokat a forrásokat (légtérhasználati díj emelése, reklám- és luxusadó bevezetése és mások), amelyek segíthetnek az oktatás finanszírozásában, hiszen a falusi és a városi gyerekek egyaránt emberi joga a tanulás. S ezt a lehetőséget meg kell teremteni. A mai parlament nagy leckéje: képes lesz-e azt a gondolkodásmódot elindítani, amely a korábbi költségvetésben nem volt jelen? Az ezzel kapcsolatos döntésnek ugyanis nem a pénzügyminiszter irodájában, hanem a parlamentben kell megszületnie.

(Békés Megyei Hírlap, 1994. november 18.)

Sajtószemle

A kisiskolák körül felélénkült a sajtó. A költségvetési vitában váratlanul közfigyelembe került a kisiskolák „lenni vagy nem lenni” kérdése. A szeptemberi *Beszélőben Soli Ottilia* írt szenvedélyes jegyzetet.

A Pedagógusok Lapjában az Örménykúti Általános Iskola tanítóinak felhívását olvashattuk.

Az Iskolakultúra 19. számában bemutatkozhatott a Kisiskolák Szövetsége. Megtudhatni, hogy a több éve létrehozott iskolaszövetség székhelye Kecskemét, a Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Intézet ad otthont az egyesületnek. (6000 Kecskemét, Katona J. u. 8.) A Kisiskolák Szövetségének ügyvivője *Oppelt Józsefné*. (Aki e hírlevél szerkesztője is.)

Kisiskola és a NAT

A Közoktatáspolitikai Tanács pedagógus szakmai szervezeteinek választott képviselői december 8-án beszámoltak eddigi munkájukról. A találkozó témája volt ezenkívül még a NAT, illetve a szakmai szervek részvétele a NAT szakmai vitájában. A Kisiskolák Szövetsége is képviseltette magát.

A Kisiskolák Szövetsége várja az érdeklődő kollégák, iskolák, oktatáspolitikusok kérdéseit, üzeneteit. Az iskolaszövetség nyitott, az alapszabállyal való egyetértés a tagság feltétele.

CONTENTS

Jacques Delors: „Our future seems to be promising and disquieting at the same time.” A Passage from the Report of the President of International Committee Called The 21st Century's Education (Page 3)

Mrs Árpád Juhász: Parturitions of a Birth – Details of the (Pre)history of the Council of Public Educational Policy (1990–1994) (Page 8)

Documents

Draft Plan for the Modification of the Law of 1993 on Public Education.
(Page 23)

Details from minutes of the meeting of the Council of Public Educational Policy (Page 27)

Viewpoints

The Dialogue Is Not Instead of Consensus – A Conversation with *Gábor Fodor*
(*Tamás Schüttler*) (Page 46)

László Rító: Diagnosis and General Feeling in 1994 (Page 54)

Sándor Csizmazia: Shall We Pay the Slender One? (Page 62)

Endre Csik: What Is the Journalism Good for? (Page 66)

Horizon

Anikó Zsolnai: Development of Social Competence in Childhood (Page 68)

World Review

The Civil Community and the Education in Western Europe

The Netherlands (*Anneke Boot*) (Page 75)

Bavaria (*Erich Happ*) (Page 80)

The Sea in a Drop. Moral Education in Paradoxical Society (Translated and edited by *Mrs. László Majzik*) (Page 85)

Mrs. József Oppelt: Dependence on Drugs – The French Model of Prevention (Page 98)

Studio

István Perjés: And Who Laid the School? (Page 102)

Critics–Observer

A Trustworthy Report on *Tamás Vekerdy's* Book Entitled Dreams and Nightmares (*István Kamarás*) (Page 109)

Erzsébet Fónagy Mrs. Varga: A New Periodical in the Pedagogic Professional-Press (Page 110)

INHALT

Jacques Delors: „Unsere Zukunft scheint gleichzeitig hoffnungsvoll und besorglich zu sein“ Detail aus dem Bericht des Vorsitzenden der Internationalen Kommission „Der Unterricht im 21. Jahrhundert“ (S. 3.)

Frau Árpád Juhász: Die Schmerzen einer Geburt – Details aus der (Vor)geschichte des Rates für Bildungspolitik (S. 8.)

Dokumente

Entwurf der Modifikation des Bildungsgesetzes 1993. Details aus dem Protokoll der Sitzung des Rates für Bildungspolitik (S. 23.)

Ansichten

Der Dialog kann den Konsens nicht ersetzen. – Gespräch mit dem Kultusminister *Gábor Fodor* (*Tamás Schüttler*) (S. 46.)

László Rítő: Diagnose und Allgemeinbefinden (S. 54.)

Sándor Csizmazia: Sollen wir die Schwachen bezahlen? (S. 62.)

Endre Csik: Wozu gereicht die Publizistik? (S. 66.)

Blickfeld

Anikó Zsolnai: Die Entwicklung der sozialen Kompetenz in der Kinderjahre (S. 68.)

Weltspiegel

Die Zivilgesellschaft und der Unterricht in Westeuropa
Holland (*Anneke Boot*) (S. 75.)

Bayern (*Erich Happ*) (S. 80.)

Im Tropfen das Meer – Moralerziehung in einer paradoxen Gesellschaft
(übers. und red. von *Frau László Majzik*) (S. 85.)

Frau József Oppelt: Drogabhängigkeit – das französische Präventionsmodell
(S. 99.)

Werkstatt

István Perjés: Wer hat die Schule gebrüht? (S. 102.)

Kritik-Beobachter

Ein authentischer Bericht über das Buch „Träume und Gespenster“ von *Tamás Vekerdy* (*István Kamarás*) (S. 109.)

Neue Zeitschrift in der pädagogischen Fachpresse (*Frau Varga Erzsébet Fónagy*) (S. 111.)

Varga Piroska 5. o.